

МИРЈАНА ВАЈДИЋ-БАЈИЋ

Г:ДСГН – КОСМОПОЛИТСКИ СЈАЈ НОВЕ ГЕНЕРАЦИЈЕ БЕОГРАДСКИХ ЕНТЕРИЈЕРА

Изложба реализованих ентеријера 2001-2002, Галерија Сингидунум, Београд, од 16. до 26. априла 2002. године

Најтеже задатке пред још увек недовољно развијену критику савремене домаће примењене уметности, дизајна и архитектуре поставља само време, бременито негативном селекцијом, конфузијом „стилова“, бројним радикалним и ситним „интервенцијама“ на елитним градским локацијама које су диктирали „прљави“ новци и још горе амбиције инвеститора. Стога вредновање урбаног обликовања не подразумева само естетски суд или праћење актуелног тренда, већ и далеко шири круг критичког мишљења, које уз класичну етичку димензију, готово у ходу, мора да развије себи својствена инструмента „екологије градског духа“, са којима је могуће учествовање у процесу чишћења и обнове његових давно изгубљених вредности.

Уколико се осврнемо на време између два светска рата, када обликовање угоститељских, занатских, објеката намењених култури и забави прати радикалне промене у стилу живљења праћене жудњом да се пуном снагом уплови у модерна времена, паралела са урбаном атмосфером протекле деценије је неизбежна. И као што је градски народ намучен Првим светским ратом прихватио кратке сукње и фризури, дотада непознате типове кафана и дансинга, биоскопе-кафее, цез и модеран плес, тако је на прелазу векова, урбана популација свих генерација похрлила у нове ресторане, кабарее, посластичарнице, кафе, интернет центре, биоскопе високе технологије, тржне центре. Ни свеопшта беспарица, несигурност, осећање губитништва, дуготрајан притисак политичких тензија и ужаса ратова, нису могли да зауставе порив „да се изађе“, уграђен у генетску карту менталитета једнако као и инат... Недавно је амерички „The New York Times“ дао највише оцене само београдским ресторанима и кафеима „нове генерације“ у оквиру укупне туристичке понуде, уз фотографију новог ентеријера сутерена „Цвијете Зузорић“, који је по трећи пут у протеклој деценији променио целокупну структуру и намену.

У средини која је током „златних“ седамдесетих и осамдесетих изнедрила једну креативно моћну генерацију ентеријериста, савременог израза и високих појединачних домета, тимски рад, у смислу тоталног дизајна ентеријера од глобалног решења до најситнијих детаља мобилијара и опреме, био је апсолутна реткост или преседан често праћен сукобима око ауторства и падом у конфузи-

1. Милош Јоксимовић, Ентеријер кафе-посластичарнице „Portobello“, G:DSGN 2001, Београд
Miloš Joksimovic, Interior of the Cafe-Sweet Shop „Portobello“, G:DSGN 2001, Belgrade

ју различитих рукописа унутар једног објекта. Ауторски тим Г:ДСГН, предвођен дизајнером ентеријера Владимиром Гуглом (у актуелном саставу: Ивана Гугл – графички дизајнер, Иван Гугл – дизајнер ентеријера, Милош Јоксимовић – индустријски дизајнер и Ђорђе Милановић – архитекта) требало би посматрати као недељиву целину младих креативних личности. Постављајући пред своју методологију рада као врховни принцип јединствен прилаз сваком задатку, уносе у њега појединачни сензибилитет, знање и искуство, са посебним респектом према кругу корисника и ширем архитектонском окружењу. Склад или кохезиона сила тима лежи у страсној емпатији према стилу интернационалне ренесансе, модерне током касних шездесетих и седамдесетих, која је, на таласу економског бума, захватила све области дизајна и раскошно се развила у области ентеријера кроз ланце великих светских хотела. Та моћна струја може да се сагледа као „стил у прогресу“ током читавог двадесетог века од „геометријског“ крила сецесије, преко баухауса, руског конструктивизма, међуратне модерне, Васарелијевих идеја о јединству оптичке уметности и дизајна, миланске групе „Мемфис“, појаве cyber arta, па све до посттехнолошког света данашњице. За разлику од протагониста праваца XX века који су били, готово по правилу, задојени идејом о дизајну

као најдемократичнијој младој уметничкој грани која ће „модернизовати“ свет, нова генерација тежи да потчини високу технологију, усмеравајући је ка „интелигентном дизајну“ и еколошкој одговорности у најширем смислу. Стога стил (најчешће критички означаван као супротност „постмодерном“ еклектицизму) можда и није пресудан за виталност овог модела изражавања, већ комплексна филозофија која сагледава дизајн као стално сучељавање креативног визионарства, технологије, функције и социјалног респекта, до катарзичне тачке у којој се помаља савршенство једноставности форме.

Мада припада генерацији рођеној седамдесетих година (из чијих је редова дошло до највећег одлива домаће „памети“), Г:ДСГН тим је својим кратким, али изузетно фреквентним деловањем и приступом обликовању ентеријера претежно у централној старој градској зони, где се као провокација намеће већ обликована структура простора, стилски и садржајно веома различита од њене пројекције у будућности, створио репутацију ентеријериста ултрамодерног сензибилитета. Интернет кафе „Net Zone“ у Светогорској улици смештен у сутерену отменог стамбеног здања из међуратног доба један је у низу примера, карактеристичних управо за ову и околне улице, силаска градског живота у *underground*. Интегрално употребљена црвена по зидовима и нишама већ самим погледом са улице наговештава улазак у неки други свет, својеврсни виртуелни *inferno*, где је јако стимулативно дејство боје доведено до парадоксалног расплињавања. Радни столови сребрнастог тона везују се таласастим површинама за лучну плафонску конструкцију и сепарее, чиме је постигнут ефекат флуидног просторног склада. У „Кафе фирми“ се потенцирањем линија прохрома и црно-белих површина у контрасту са ретро палисандером и мат златом, ствара јединствен апстрактно-графички амбијент, софистициран и латентно хладан, али управо стога блиставо велеградски интониран. „Portobelo“ (посластичарница, кафе, ресторан) у околини Славије, неуралгичне „ране“ београдског урбанизма, анимирао је тим, својим великим простором и мултифункционалношћу, да креира до сада визуелно најатрактивнију и изузетно богату детаљима ентеријерску целину.

Као својеврсна кохезиона линија целокупног простора појављује се *barbergy* каро мотив на подовима и плафонском осветљењу, протежући се и по детаљима од прохрома као што су делови шанка или штокови врата. Атмосфера луксузних хотела седамдесетих потенцирана је укупно светлим и разиграним колористичким решењем подова (дискретно метализиране керамичке плоче), зидова (опет црвено!), тапацираних фотеља карактеристичне форме од беле и црвене коже. „Додир луксуза“ спроведен је са мером како дизајнерском тако и економском (једно од битних опредељења тима је сарадња са домаћим занатским радионицама), тако да амбијент делује свеже и гостољубиво, без шока које може да изазове жељени ефекат „енглеског стила“. Решавајући ентеријер дела сутерена уметничког павиљона „Цвијета Зузорић“ као дискотеку, тим је показао изузетну флексибилност у односу на естетске преференције најмлађе категорије корисника, али и респект према наслеђеним архитектонским и културним садржајем међуратног здања. Флуидно јединство постигнуто је разиграном геометријом декоративно-функционалних површина смелих контраста јарко зелене-црне-црвене. Уместо „додира луксуза“ овде је присутан додир поп арт, а кроз расветна тела која пројектују слику, „крзнене“ пресвлаке... Мада ограничен већ постојећим макроентеријером тржног центра „Миленијум“, као и малом површином кројачког салона „Кузманоски“, тим је неувобичајеним решењем за одлагање одеће у форми дијагоналне луле и композицијом огледала створио утисак пространости и прегледности. Тај ефекат је у бутику дамског рубља „*My Secret*“ постигнут композицијом осветљених стаклених „крлетки“ и афричког ораха, које сугеришу и специфичну интимну атмосферу.

У годинама када ентузијазам младости подразумева флексибилност естетског избора, а знање и склоност ка колористичком пуризму меру и крајњу консеквентност у изражавању, тим ће свакако у будућности одговорити и много комплекснијим задацима. Засада, космополитски сјај представља само појавну форму једног идентитета у настајању, у коме се контрастирају, промишљено и са стилем, архитектонско наслеђе и авангардни језик, рационализам форме и ирационализам, визионарство и имагинација.

MIRJANA VAJDIĆ-BAJIĆ

G:DSGN – THE COSMOPOLITAN SHINE OF BELGRADE INTERIORS NEW GENERATION

Exhibition of realized interiors 2001-2002, Gallery Singidunum, Belgrade, from April 16 – April 26, 2002

Summary

The art team G:DESIGN (led by the architect Vladimir Gugl in actual ensemble: graphic designer Ivana Gugl, interior designer Ivan Gugl, industrial designer Miloš Joksimović and architect Đorđe Milanović) is seen as a unique entirety, whose short but frequent activities, mostly in the central urban zone, affirmed the respectable and, at the same time avant-garde, approach to shaping of interiors under the auspices of a representative architectural complex of the 19th and 20th centuries' styles. Belonging to the generation of artists born during 70's (which experienced large transfer of knowledge under the pressure of negative selection, and extremely bad economic and social surrounding), made a reputation with the domestic investors and professional public with an impressive design of restaurant and shop interiors of new typology, whose basic stylistic belief is founded in international revival of the spirit of modern art and constructivism. Their flexible approach to design, respectful not only of the historic architectural heritage, but also of the users, the function and the projection of micro urban complex into the future, they made ambiances that, with the details designed with originality, harmony, bold colour scheme, inspire urban population of all generations, the population which, in spite of unbelievable quantity of negative circumstances, preserved the immanent wish of the Balkans and Mediterranean man to „get out“ to the street, to square, people. In several examples one can discern characteristic models of action of the team that super-

imposed an answer to the challenge of uniqueness of space to this formation of a uniform stylistic handwriting, thus endowing each of them with an authentic aesthetic dimension. So, near the oldest newspaper endowment in the Balkans, „Politika“, there grew out the interior of „Café Firm“, all in contrasts of chrome details, black-and-white „graphism“, of „retro“ palisanders, as a counterpoint to the traditional bohemian meeting place in the neighbourhood. The tendency of descending into the subterranean spaces with ultra-modern designs by which old European cities, such as Amsterdam, preserve and revive their cities' nuclei, is followed by an Internet café „Net-zone“, in the nearby Svetogorska Street. And, while here the futuristic vision of the inventory is present, a sophisticated retro pop art is discernible throughout a disco club „Cvijeta Zuzorić“ (in reality, the basement of an art pavilion built in 1928), bringing in mind the respectful „New York Times“, in order to mark this place on the map of Belgrade's restaurants of new generation. „Portobelo“ (café, sweetshop, restaurant) near Slavija (the mortal wound of Belgrade's urban design) represents the crown of the work of this young, but fruitful and extremely harmonious, team. The „European atmosphere“ (achieved by the luxurious materials used for floors, in the shapes of upholstered details and in the light-motive of „Barbery“ graphism) is obviously seasoned by specific warmth and hospitality – the signs of resurrection of Belgrade's „genius loci“.